

Sikkerhetsdatablad

Sikkerhetsdatablad etter (EF) nr. 1907/2006.

PUNKT 1: Identifikasjon av stoffet / blandingen og av selskapet / foretaket**1.1 Produktidentifikasjon:****Ytong® Grunnpuus****1.2 Relevant identifiserte bruksområder for stoffet eller blandingen og bruk det frarådes mot:**Grunnpuss. Skal bare brukes mens det vannløselige seksverdig krom er ≤ 2 mg/kg tørr sement.**1.3 Nærmere opplysninger om leverandøren av sikkerhetsdatablad:**

Xella Danmark A/S Tel: +45 75 89 50 66

Helge Nielsens Allé 7,3 Fax: +45 75 89 60 30

DK-8723 Stilling www.xella.dk

Ansvarlig for sikkerhetsdatablad (e-post): Jens.Lauridsen@xella.com

1.4 Nødtelefon:

+47 22 59 13 00 (Giftinformasjonssentralen)

PUNKT 2: Fareidentifikasjon**2.1 Klassifisering av stoff eller blanding:**

Irriterende uorganisk produkt med fare for alvorlig øyeskade.

EF (Forskrifter om klassifisering, merking m.v. av farlige kjemikalier): Xi;R37/38-41

CLP (1272/2008): Eye Dam. 1;H318 Skin Irrit. 2;H315 STOT SE 3;H335

2.2 Etikettinformasjon:

EF:

Irriterende

R 37/38: Irriterer luftveiene og huden.

R 41: Fare for alvorlig øyeskade.

S 22: Unngå innånding av støv.

S 26: Får man stoffet i øynene, skyll straks grundig med store mengder vann og kontakt lege.

S 37/39: Bruk egnede vernehansker og -briller/ansiktssjerm.

2.3 Andre farer: I kontrast til pulveret, kan produktet, fortynnet med vann, forårsake alvorlig hudskade hos mennesker (alkalisk etsning), spesielt ved forlenget hudkontakt. Sement i produktet er kromreduert, men effekten avtar med tiden. Fare for kromallergi kan ikke utelukkes.

PBT/vPvB: Innholdsstoffene er ikke PBT/vPvB i henhold til kriterier i REACH, VEDLEGG XIII.

PUNKT 3: Sammensetning / opplysning om innholdsstoffer**3.2 Blandinger:**

Vekt%	Navn	CAS	EF-nr.	Indeks-nr.	REACH-reg.nr.	Klassifisering
> 20	Portlandsement	65997-15-1	266-043-4	-	-	EF: Xi;R37/38-41 CLP: Skin Irrit. 2;H315 Eye Dam. 1;H318 STOT SE 3;H335
< 10	Kalsiumhydroksid	1305-62-0	215-137-3	-	-	EF: Xi;R37/38-41 CLP: Skin Irrit. 2;H315 Eye Dam. 1;H318 STOT SE 3;H335
< 0,1	α-kvarts, ikke respirabelt *	14808-60-7	238-878-4	-	-	Ingen klassifisering

* Det er fastsatt en yrkeshygienisk grenseverdi for stoffet.

Ordlyden av R- og H-setningene - se punkt 16.

PUNKT 4: Førstehjelpstiltak

4.1 Beskrivelse av førstehjelpstiltak:

Innånding: Bring personen i frisk luft. Holdes i ro under oppsyn. Ved ubehag: Søk lege.

Hud: Børst forsiktig pulver av forurenset hud. Fjern straks forurensete klær. Skyll huden i min. 15 min. og vask grundig med vann og såpe. Ved hudutslett, sår eller andre hudplager: Søk lege.

Øyne: Skyll straks med vann eller saltvann i minst 15 minutter. Evt. kontaktlinser fjernes og øyet spiles godt opp. Søk i alle tilfelle lege. Skyllingen fortsettes også under transport til lege/sykehus.

Svelging: Skyll straks munnen grundig og drikk rikelig med vann. **Fremkall ikke oppkast.** Søk lege.

4.2 Viktigste symptomer og effekter, både akutt og forsinket:

Alvorlig irritasjon med rødme, hevelse, smerter og alvorlig øyeskade. Hyppig innånding kan gi lungesykdommer.

4.3 Informasjon om umiddelbar legehjelp og spesiell behandling som eventuelt er nødvendig:

Ved kontakt med lege eller sykehus, vis dette sikkerhetsdatablad.

PUNKT 5: Tiltak ved brannslukning

5.1 Brannslukningsmidler:

Mot omgivende brann: BRUK IKKE VANN (danner varme) - bruk skum eller pulver.

5.2 Spesielle farer som stoffet eller blandingen kan medføre:

Kan ikke brenne - se punkt 10.

5.3 Anvisninger for brannmannskaper:

Bruk trykkluftmaske ved kraftig røykutvikling fra omgivende brann.

PUNKT 6: Tiltak ved utilsiktet utslipp

6.1 Personlige forholdsregler, verneutstyr og nødprosedyrer:

Bruk personlig verneutstyr - se punkt 8. Begrens spredningen. Hindre at støv brer seg.

6.2 Sikkerhetstiltak for å beskytte ytre miljø:

Helles aldri ut i kloakken - se punkt 12. Informer de lokale myndigheter ved utslipp i omgivelsene.

6.3 Metoder for opprydding og rengjøring:

Sølet samles opp og håndteres som kjemisk avfall. Hold pulver tørt og bruk støvsuger eller spade til å samle. Fortsett behandling av søl - se punkt 13.

6.4 Referanse til andre seksjoner:

Se ovennevnte.

PUNKT 7: Håndtering og lagring

7.1 Forholdsregler for sikker håndtering:

Unngå spredning av støv. Unngå innånding av støv og kontakt med hud, og øyne. Skift straks forurenset tøy. Vask straks, hvis huden bliver forurenset. Det skal være adgang til vann og øyeskylleflaske.

7.2 Betingelser for sikker oppbevaring, inklusiv eventuelle uforenligheter:

Tørt og i godt tillukket egnet beholder. Opplysninger herav må ikke oppbevares i galvaniseret emballasje eller spunse av lettmetall, da dette medfører utvikling av hydrogengass og herav farlig trykkstigning.

7.3 Spesifikk bruk:

Se bruksområder - punkt 1.

PUNKT 8: Eksponeringskontroll / personlig verneutstyr

8.1 Kontrollparametere:

Arbeidstilsynets grenseverdier: 5 mg/m³ (Kalsiumhydroksid); 2 mg/m³ T (Kalsiumoksid). T = Takverdi
10 mg/m³ (Sjenerende støv total); 5 mg/m³ (Sjenerende støv, respirabelt støv)
0,3mg/m³ K (Kvarts, ikke respirabelt) K: Kreftfremkallende stoff.

DNEL/PNEC: Ingen CSR.

8.2 Begrensning av eksponering på arbeidsplassen:

Forholdsregler for å hindre eksponering: Ingen spesifikke.

Personlig verneutstyr:

Innånding: Ved støvende arbeide: Bruk godkjent vernemaske med partikelfilter type P2. Filtrene har begrenset brukstid (skal skiftes). Les produsentens anvisninger.

Hud: Bruk hel beskyttelsesdrakt ved støvende arbeide.

Vernehansker av neopren eller nitrilgummi. Gjennombruddstid; ca. 3 timer

ALTox har redusert hanskeguidens gjennombruddstid med en faktor på ca. 3, fordi standardtesten EN-374-3 er foretatt ved 23°C, mens temperaturen i hansken i praksis er ca. 35°C. Dessuten strekkes elastiske hansker ved bruk, så hanskeykkelsen og dermed også gjennombruddstiden blir redusert.

Øyne: Tettsluttende vernebriller eller ansiktsskjerm ved risiko for øyekontakt.

Passende miljømessige eksponeringskontroll: Ingen spesifikke.

PUNKT 9: Fysiske og kjemiske egenskaper

9.1 Informasjon om grunnleggende fysiske og kjemiske egenskaper:

Utseende:	Gråligtt pulver
Lukt:	Ingen
Luktgrense:	Ikke bestemt
pH:	11,5 – 13,0
Smeltepunkt/smeltepunktintervall (°C):	Ikke bestemt
Kokepunkt/kokepunktintervall (°C):	> 100
Dekomponeringstemperatur (°C):	Ikke bestemt
Flammepunkt (°C):	Ikke relevant
Fordampningshastighet:	Ikke bestemt
Antennelighet (fast stoff, gass):	Ikke relevant
Ekspljosjonsgrenser (vol% - vol%):	Ikke bestemt
Damptrykk (mmHg):	Ikke relevant
Relativ damptetthet	> 1
Relativ tetthet (kg/l, 20°C):	0,82
Vannløselighet:	Begrenset løselig i vann (< 3 g/l)
Fordelingskoeffisient: n-oktanol/vann:	Ikke bestemt
Selvantennelighet:	Ikke bestemt
Viskositet:	Ikke bestemt

9.2 Andre opplysninger:

$\text{CaO} + \text{H}_2\text{O} \rightarrow \text{Ca(OH)}_2 + 1155 \text{ kJ/kg CaO}$ (utvikler varme)

PUNKT 10: Stabilitet og reaktivitet

10.1 Reaktivitet:

Ingen data til rådighet.

10.2 Kjemisk stabilitet:

Normalt stabilt. Reagerer ved kontakt med fukt fra luften og danner Kalsiumhydroksid og varme. Kalsiumhydroksid omdannes lett til kalsiumkarbonat ved kontakt med luftens koldioksid.

10.3 Risiko for farlige reaksjoner:

Ingen data til rådighet.

10.4 Forhold som skal unngås:

Unngå kontakt med fukt og organisk material - risiko for brann.

10.5 Materialer som skal unngås:

Vann og syrer. Reagerer kraftigt med visse metaller (f.eks. aluminium, tinn og sink) og danner hydrogengass som kan danne eksplosive blandinger med luft.

10.6 Farlige spaltningsprodukter:

Ved oppvarming til høye temperaturer (dekomponering) avgir giftige gasser: Karbonoxid.

PUNKT 11: Toksikologisk informasjon

11.1 Opplysninger om toksikologiske virkninger:

Fareklasse	Data (Kalsiumoksid ~ Portlandsement)	Test	Datakilde
Akutt giftighet:			
Inhalation	Ingen data til rådighet	-	-
Dermal	Ingen data til rådighet	-	-
Oral	LD ₅₀ (rotte) > 500 - 2000 mg/kg	Ikke opplyst	IUCLID
Etsning/irritasjon	Hud, mann: Etsning Alvorlig øynirritasjon, mann	Observation Observation	IUCLID IUCLID
Sensibilisering:	Ingen data til rådighet	-	-
CMR:	Ingen data til rådighet	-	-

Opptaksveier: Lungene, hud og mage-tarm-kanalen.

Symptomer:

Innånding:	Støv virker alvorlig irriterende. Vær oppmerksom på at symptomene (åndenød) kan oppstå flere timer etter påvirkningen og kan gi dannelse av vann i lungene (lungeødem).
Hud:	Irriterer hud alvorlig, spesielt ved fuktige forhold.
Øyne:	Virker alvorlig irriterende med smerter. Risiko for alvorlige øyeskader og misfargegiving af hornhinnen.
Svelging:	Irritasjon av munn, hals og mage med mageknip, oppkast (evt. blodigt), diaré og lavt blodtrykk.
Kroniske effekter:	Langvarig kontakt kan gi eksem. Hyppig innånding av støv gjennom lang tid øker faren for utvikling av lungesykdomme.

PUNKT 12: Miljøopplysninger

12.1 Toksitet:

Akvatisk	Data (Kalsiumoksid ~ Portlandsement)	Test (Medie)	Datkilde
Fisk	LC ₅₀ (Cyprinus carpio, 96 t.) = 1070 mg/l	Statisk (FW)	IUCLID
Krepsdyr	Ingen data til rådighet	-	-
Alger	Ingen data til rådighet	-	-

12.2 Persistens og nedbrytbarhet:

Kalsiumoksid omdannes lett til kalsiumhydroksid ved kontakt med luftens fukt. Kalsiumhydroksid omdannes lett til kalsiumkarbonat ved kontakt med luftens koldioksid. I vann atskilles det oppløste kalsiumhydroksid til kalsium og hydroksidjoner.

12.3 Bioakkumulasjonspotensial:

Kalsiumoksid ventes ikke at bioakkumulere.

12.4 Mobilitet i jord:

Ingen data til rådighet.

12.5 Resultater av PBT og vPvB vurdering:

Innholdsstoffene er ikke PBT/vPvB i henhold til kriterier i REACH, VEDLEGG XIII.

12.6 Andre skadevirkninger:

Utslipp i større mengder kan endre pH-verdien i vannmiljøet, og forrykke balansen i økosystemerne.

PUNKT 13: Fjerning av avfall

13.1 Metoder for avfallsbehandling:

Rester og avfall bør ikke tilføres avløpsnett, men leveres for avfallsbehandling til godkjent mottak.

EAK-Kode: 17 01 06 (rester) og 15 02 02 (papir/emballasje eller likn med blanding). Avfallstoffnummer: 7132

PUNKT 14: Transportinformasjon

Ikke omfattet av transportreglene.

14.1 UN-nr.: Ingen.

14.2 UN-forsendelsesnavn (UN proper shipping name): Ingen.

14.3 Klasse: Ingen.

14.4 Emballasjegruppe: Ingen.

14.5 Miljøfarer: Ingen.

14.6 Spesielle forholdsregler for bruker: Ingen.

14.7 Transport i bulk i henhold til vedlegg II til MARPOL 73/78 og IBC-koden: Ikke relevant.

PUNKT 15: Opplysninger om lover og forskrifter

15.1 Forskrift / regelverk om stoff eller blanding i forhold til sikkerhet, helse og miljø:

Skal bare brukes mens det vannløselige seksverdig krom er ≤ 2 mg/kg tørr sement.

Inneholder et reduserende stoff som reduserer det vannløselige seksverdig krom. Det reduserende stoffet er aktivt når det lagres på et tørt sted i 6 måneder etter angitt pakkedato. Kromatreduksjonen vil avta ved oppbevaring i fuktige omgivelser, f.eks. på byggeplasser. Åpnet emballasje må lukkes tett etter bruk, og produktet bør brukes opp så snart som mulig.

Barn og ungdom (personer under 18 år) skal ikke utføre arbeid med produktet. Ungdom over 15 år er imidlertid unntatt fra denne regelen hvis produktet inngår som et nødvendig ledd i en utdanning.

15.2 Vurdering av kjemikaliesikkerhet:

Ingen CSR.

PUNKT 16: Andre opplysninger

Ordlyd på R- og H-setninger nevnt i punkt 2 og 3:

- R 37/38: Irriterer luftveiene og huden.
R 41: Fare for alvorlig øyeskade.
H315: Irriterer huden.
H318: Gir alvorlig øyeskade.
H335: Kan forårsake irritasjon av luftveiene.

Forkortelser:

- CMR = Carcinogenicity, mutagenicity, reproductive toxicity
CSR = Chemical Safety Report
DNEL = Derived No-Effect Level
EC₅₀ = Effect Concentration 50 %
LC₅₀ = Lethal Concentration 50 %
LD₅₀ = Lethal Dosis 50 %
PBT = Persistent, Bioaccumulative, Toxic
PNEC = Predicted No-Effect Concentration
vPvB = very Persistent, very Bioaccumulative

Datakilder:

- RTECS = Register of Toxic Effects of Chemical Substances
EPA Ecotox = Environmental Protection Agency
IUCLID = International Uniform Chemical Database Information

Råd om særlig opplæring:

Blandingen må kun brukes av personer som har fått grundig instruksjon i hvordan arbeidet skal utføres og som har kjennskap til innholdet i dette sikkerhetsdatabladet.

Endring i punkt:

Ikke relevant

Utarbeidet av: ALTox a/s - Tonsbakken 16-18 - 2740 Skovlunde - Danmark Tel.: +45 38 34 77 98 – Faks: +45 38 34 77 99 / PW - Kvalitetskontroll: PH